

GEMEENTE- EN PROVINCIERAADSVERKIEZINGEN VAN 14 OKTOBER 2012

Mei 2012

Binnen enkele maanden worden de gemeente- en provincieraden vernieuwd. In de zes Vlaamse randgemeenten (Drogenbos, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Kraainem en Wezembeek-Oppeem) en in Voeren wordt ook de raad voor maatschappelijk welzijn rechtstreeks verkozen.

De wetgeving van toepassing op de verkiezing van de gemeente- en provincieraden, werd voor een groot deel vernieuwd. De bepalingen van de Gemeentekieswet, de Provinciekieswet en het Algemeen Kieswetboek, evenals de kieswetgeving die zich in andere decreetteksten bevond (bv. het taalgebruik bij de verkiezingen en de controle van de verkiezingsuitgaven), werden gebundeld in **één kiesdecreet**.

De nadruk werd gelegd op:

- (1) een **logische opbouw** (chronologische indeling);
- (2) **duidelijk taalgebruik**;
- (3) een zo groot mogelijke vereenvoudiging door **afstemming van de regels** die gelden voor de verschillende verkiezingen.

De regelgeving met betrekking tot het digitaal stemmen werd opgenomen in een afzonderlijk decreet, een "aanbouwdecreet". Op het ogenblik van de redactie van dit bericht was het ontwerp van digitaal kiesdecreet (decreet houdende de organisatie van de digitale stemming bij de lokale en provinciale verkiezingen) reeds goedgekeurd door het Vlaams Parlement maar moest het nog bekrachtigd worden door de Vlaamse Regering.

Verder blijft de regelgeving met betrekking tot het stemrecht van niet-Belgen behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid.

Ook de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raad in de zes Vlaamse randgemeenten en in Voeren wordt in grote mate georganiseerd volgens federale regels.

Hieronder vindt u een overzicht van de wijzigingen ten opzicht van de verkiezingen van 8 oktober 2006, alsook van de diensten die wij u aanbieden.

1. WETGEVING IN VLAANDEREN

- vaststelling **aantal te verkiezen provincieraadsleden**¹ (art. 7 LPK)
Het aantal te verkiezen provincieraadsleden werd verminderd tot 63 in de provincie Limburg (< 1 000 000 inwoners) en tot 72 in de overige provincies.
- wijziging **indeling kiesarrondissementen en provinciedistricten** (provincieraadsverkiezingen) (art. 7 en bijlage LPK)

---

¹ zie Besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2012 tot vaststelling van het aantal te verkiezen gemeenteraadsleden per gemeente, het aantal te verkiezen leden van de raden voor maatschappelijk welzijn van de randgemeenten en van de gemeente Voeren, het aantal te verkiezen stadsdistrictsraadsleden in Antwerpen, het aantal te begeven schepenmandaten per gemeente, het aantal leden van de stadsdistrictscolleges in Antwerpen en het aantal te verkiezen provincieraadsleden per provincie van het Vlaamse Gewest, en tot verdeling van de provincieraadsleden over de provinciedistricten (B.S. 30-4-2012).

De indeling in provinciale kiesarrondissementen en provinciedistricten werd gewijzigd zodat voortaan voor de provincieraadsverkiezingen per provinciedistrict minstens zes provincieraadsleden worden verkozen.

- **bekendmaking van de kiezerslijsten** (art. 20 LPK)

De personen die zich er schriftelijk toe verbinden een kandidatenlijst voor te dragen voor de verkiezingen in de gemeente of voor de verkiezingen in het kiesdistrict waarin de gemeente ligt, kunnen op verzoek *één* gratis digitaal exemplaar van de kiezerslijst ontvangen. Op uitdrukkelijk verzoek kan *één* papieren versie worden ontvangen.

De kandidaten kunnen eveneens op verzoek én tegen betaling van de kostprijs *één* digitaal exemplaar van de kiezerslijst ontvangen.

Vroeger konden *politieke partijen twee* gratis digitale exemplaren van de kiezerslijst ontvangen of, op uitdrukkelijk verzoek van de partij, *één* papieren versie, indien ze een kandidatenlijst indienden.

- **indeling in stemafdelingen** (art. 23 LPK)

De indeling in stemafdelingen gebeurt voortaan door het college van burgemeester en schepenen in plaats van door de provinciegouverneur. Het college bezorgt de indeling wel aan de gouverneur. Elke stemafdeling krijgt de naam van de gemeente, gevolgd door een volgnummer te beginnen met het cijfer 1.

- **verzending van de kiezerslijsten aan de bureaus** (art. 24 LPK)

De voorzitter van het kantonhoofdbureau bezorgt de kiezerslijsten aan elke voorzitter van een stembureau. De vereiste dat dit minstens veertien dagen voor de verkiezingen moest gebeuren, werd niet weerhouden, omdat dit praktisch bijna niet haalbaar was.

- **samenstelling van de hoofdbureaus** (gemeentelijk hoofdbureau, kantonhoofdbureau, provinciedistrictshoofdbureau en provinciaal hoofdbureau) (art. 37 e.v. LPK)

Alle hoofdbureaus hebben eenzelfde samenstelling:

- een voorzitter
- eventueel een plaatsvervangend voorzitter
- vier bijzitters
- vier plaatsvervangende bijzitters
- een secretaris

Alleen het gemeentelijk hoofdbureau en het provinciaal hoofdbureau zijn actief op de dag van de verkiezingen.

Het provinciaal hoofdbureau is een nieuw orgaan. Het oefent de taak uit van het vroegere centraal bureau van het arrondissement en van de provinciedistricten op de dag van de verkiezingen.

Op de dag van de verkiezingen stelt dit bureau vast welke lijsten de kiesdrempel hebben gehaald, voert het de lijstenverbinding uit, verdeelt het de zetels voor de provincieraad en duidt het de verkozenen (en eventueel hun opvolgers) aan. Het provinciedistrictshoofdbureau dat gevestigd is in de hoofdplaats van de provincie, houdt ook zitting als provinciaal hoofdbureau.

- **samenstelling van de stem- en telbureaus**² (art. 42 e.v. LPK)

De stembureaus worden nog steeds opgericht op gemeentelijk niveau.

De installatie van de stembureaus waar op traditionele wijze wordt gestemd, vindt ten laatste om 7u30 plaats. De kiezers worden tot het stemlokaal toegelaten tot 13u.

De installatie van de stembureaus waar op digitale wijze wordt gestemd, vindt ten laatste om 7u plaats. De kiezers worden tot het stemlokaal toegelaten tot 15u (art. 13 en 15 Digitaal Kiesdecreet).

---

² De bepalingen met betrekking tot de telbureaus gelden niet voor gemeenten waar digitaal wordt gestemd.

Van de bijzitters van de stembureaus is enkel nog vereist

- dat zij kiezer zijn van de stemafdeling;
- en dat zij niet reeds aangesteld zijn als voorzitter van een stem- of telbureau of bijzitter van een telbureau (die worden aangewezen uit de categorieën bepaald in artikel 37, § 2, lid 4 LPK).

Voortaan kan dus nagenoeg elke kiezer van de stemafdeling aangesteld worden als bijzitter van een stembureau. De leeftijdsvereiste van 30 jaar en de vereiste dat zij moeten kunnen lezen en schrijven, werden niet weerhouden.

Vóór de aanvang van de stemming kunnen de getuigen bezwaar formuleren tegen de samenstelling van het stembureau. De voorzitter beslist over de bezwaren (voorheen besliste het bureau). Er is geen beroep mogelijk.

Het proces-verbaal van het stembureau maakt hier melding van (was reeds zo in de praktijk maar wordt nu voorzien in het decreet).

Voortaan worden ook de telbureaus opgericht op gemeentelijk niveau, terwijl zij vroeger op het niveau van het kanton werden ingericht. De stembussen of harmonica-omslagen moeten dus niet meer worden overgebracht naar de kantonhoofdplaats.

De telresultaten voor de provincieraadsverkiezingen worden nu ook vanuit het gemeentelijk hoofdbureau doorgestuurd naar het provinciaal hoofdbureau.

De telbureaus worden om 14u samengesteld in plaats van om 15u.

Bovendien kan begonnen worden met tellen van zodra het telbureau over de stembiljetten van één stembureau beschikt.

In elke gemeente worden de telverrichtingen toegewezen aan een of meerdere bureaus G en P.

In gemeenten waar drie of meer stembureaus zijn, worden de tellingen door afzonderlijke telbureaus uitgevoerd. In de gemeenten waar minder dan drie (= maximaal twee) stembureaus zijn, fungeert het gemeentelijk hoofdbureau tevens als telbureau. Vroeger was dit het geval in gemeenten waar maximaal drie stembureaus waren.

Ieder telbureau telt de stembiljetten van maximaal drie stembureaus.

De voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureaus voert de loting uit om de stembureaus aan de telbureaus toe te wijzen in plaats van de voorzitter van het kantonhoofdbureau.

De lijst met de personen die kunnen aangewezen worden als voorzitter van een stem- of telbureau of als bijzitter van een telbureau en de lijst van de personen die kunnen aangewezen worden als bijzitter van een stembureau, die door het college worden opgemaakt, worden enkel nog naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau gestuurd, omdat hij de aanstellingen doet (vroeger werden de bijzitters van de stembureaus aangesteld door de voorzitter van het stembureau).

Dit gebeurt uiterlijk de 33ste dag voor de verkiezingen, terwijl vroeger de lijst met de personen die konden aangewezen worden als bijzitter van een stembureau, werd verstuurd uiterlijk de 15de dag voor de verkiezingen).

Alle aanstellingen gebeuren uiterlijk de 30ste dag voor de verkiezingen (vroeger werden enkel de voorzitters van de stembureaus uiterlijk de 30ste dag voor de verkiezingen aangesteld; de voorzitters en bijzitters van de telbureaus en de bijzitters van de stembureaus moesten uiterlijk de 12de dag voor de verkiezingen aangesteld te zijn). De bijzitters van de stembureaus moeten, indien zij verhinderd zijn, binnen de drie dagen een reden van verhindering laten weten in plaats van binnen de 48u.

- **oproeping van de kiezers** (art. 51 tot 55 LPK)

Ten minste twintig dagen vóór de verkiezingen (in plaats van vroeger 15 dagen voor de verkiezingen) laat de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad een *bericht* verschijnen waarin de dag van de stemming en de uren van opening en sluiting van het stemlokaal meegedeeld worden (naar analogie met de bekendmaking door de gemeente). Dat bericht vermeldt eveneens dat elke kiezer bezwaar kan aantekenen bij het gemeentebestuur tot twaalf dagen vóór de verkiezing.

De *oproepingsbrief* (die ten minste 15 dagen voor de verkiezingen aan alle kiezers wordt verzonden) vermeldt niet meer de naam van de echtgenoot of echtgenote. Hij vermeldt evenmin nog dat de uitgaven voor verkiezingspropaganda ter inzage liggen voor de kiezers.

- afleveren van een **volmacht** (art. 56 LPK)

Indien de kiezer de dag van de stemming niet in zijn woonplaats is wegens een tijdelijk verblijf in het buitenland en zich in de onmogelijkheid bevindt een bewijsstuk voor te leggen, kan de burgemeester op grond van een verklaring op eer vaststellen dat hij niet kan komen stemmen. De Vlaamse Regering bepaalt het model van de verklaring op erewoord dat de kiezer moet indienen en het model van attest dat door de burgemeester moet worden afgegeven. De aanvraag moet worden ingediend bij de burgemeester van de woonplaats uiterlijk de dag voor de verkiezingen.

- **bescherming** van de **lijstnaam** (art. 60 en 61 LPK)

Er wordt enkel nog gesproken over een lijstnaam en niet meer over een letterwoord. De lijstnaam mag uit ten hoogste 18 tekens bestaan.

Het voorstel tot bescherming van de lijstnaam moet van nu af aan nog slechts ondertekend worden door drie parlementsleden in plaats van door vijf.

- **indiening** van de **kandidatenlijsten** (art. 68 e.v. LPK)

Voorlopig mag de naam van de vrouwelijke kandidaat die gehuwd of weduwe is, voorafgegaan worden door de naam van haar echtgenoot of echtgenote of van haar overleden echtgenoot of echtgenote. De naam van de mannelijke kandidaat die gehuwd of weduwnaar is, mag worden gevolgd door de naam van zijn echtgenote of echtgenoot of van zijn overleden echtgenote of echtgenoot.

Vanaf 1 januari 2018 mogen de kandidaten enkel hun eigen achternaam gebruiken.

Verder mogen de eerste twee in plaats van de eerste drie kandidaten op een lijst niet van hetzelfde geslacht zijn. Bij niet-naleving van de pariteitsregels mag de volgorde in de verbeteringsakte gewijzigd worden (vroeger was dit niet toegelaten). Er mag in geen geval een nieuwe kandidaat worden voorgedragen. (Enkel in het geval dat een kandidaat werd afgewezen wegens onverkiesbaarheid, mag de verbeteringsakte de naam van een nieuwe kandidaat bevatten).

- **opmaak stembiljet** (art. 121 LPK)

Het modelstembiljet zal worden vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering en is niet als bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet gevoegd. Er worden geen technische onderrichtingen in het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet opgenomen.

- **inrichting stemlokalen** (art. 123 tot 125 LPK)

De inrichting van de stemlokalen behoort tot de bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen. Het model wordt bepaald door de Vlaamse Regering.

Er is geen onderscheid meer tussen het "wachtlokaal" en het "stemlokaal". Men spreekt enkel nog over het "stemlokaal".

- **de stemming** (art. 130 tot 140 LPK)

Enkel de leden van het stembureau, de kiezers en de getuigen mogen in het stemlokaal aanwezig zijn. Om elke vorm van beïnvloeding van de kiezer te voorkomen, zijn kandidaten niet meer toegelaten.

In de bureaus waar op traditionele wijze wordt gestemd, bepaalt de voorzitter in het vervolg de plaats van de stempel op de achterzijde van het stembiljet en wordt deze niet meer bepaald bij loting. Bovendien kan de plaats van de stempel niet meer gewijzigd worden tijdens de verrichtingen.

- **einde van de stemming** (art. 141 tot 149 LPK)

De voorzitter van het stembureau maakt nog slechts één proces-verbaal voor alle verkiezingen die in zijn bureau plaatsvonden.

Na de stemming worden alle stembussen geopend en worden de niet-opgevouwen stembiljetten per verkiezing geteld. Dit aantal wordt zowel in het PV vermeld als per verkiezing op een afzonderlijk formulier.

Het PV vermeldt tevens wie de voorzitter uit het stemlokaal heeft laten verwijderen. Aangezien er maar één PV meer wordt opgesteld en dit aan de provinciegouverneur wordt bezorgd, moet de voorzitter van het stembureau voor de vrederechter een afzonderlijke lijst opstellen met de personen die hij uit het stemlokaal heeft laten verwijderen. De vrederechter beslist dan over de al dan niet gerechtelijke vervolging van de personen die de voorzitter heeft laten verwijderen.

- **telling van de stemmen** (art. 150 tot 164 LPK)

Voor elke lijst gebeurt de opdeling in naam- en lijststemmen onmiddellijk. Een eerste indeling van de stembiljetten per lijst is niet meer nodig.

Het gemeentelijk hoofdbureau verzamelt alle resultaten van de telbureaus. Het PV van algemene telling wordt digitaal doorgestuurd naar het provinciaal hoofdbureau.

De papieren versie van het ondertekende proces-verbaal wordt door het gemeentelijk hoofdbureau binnen de drie dagen bezorgd aan de provinciegouverneur.

- **toewijzing van de zetels** (art. 165 e.v.)

Voor de gemeenteraadsverkiezingen gebeurt dit door het gemeentelijk hoofdbureau.

Voor de provincieraadsverkiezingen gebeurt dit door het provinciaal hoofdbureau.

Er werd een kiesdrempel ingevoerd op het niveau van de provinciedistricten voor de provincieraadsverkiezingen, voor het geval er lijstenverbindingen werden aangegaan. Deze drempel werd vastgesteld op 5% van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen in het provinciedistrict. Het provinciaal hoofdbureau stelt vast welke lijsten de kiesdrempel in het provinciedistrict hebben behaald. Enkel deze lijsten worden toegelaten tot de rechtstreekse zetelverdeling in het provinciedistrict.

De kiesdrempel geldt niet om toegelaten te worden tot de apparentering.

- **verkiezingsbetwistingen** (art. 202 e.v. LPK)

In iedere provincie is er een Raad voor Verkiezingsbetwistingen die uitspraak doet over de bezwaren tegen de verkiezingen. In principe moet het bezwaar binnen een termijn van dertig (in plaats van veertig) dagen worden ingediend, te rekenen van de dagtekening van het proces-verbaal van de verkiezingen. De Raad doet uitspraak binnen veertig (in plaats van dertig) dagen na de indiening van het bezwaar.

2. DIENSTEN UGA

UGA kan u, indien u dat wenst, bijstaan tijdens de hele verkiezingsprocedure. Wij bieden u het volgende aan:

1. Logistieke ondersteuning

a) Onze studiedienst is steeds bereid uw vragen te beantwoorden. Om de verschillende fasen in de verkiezingsprocedure beter te kunnen volgen, werd een affiche opgesteld met een duidelijk overzicht van de verschillende stappen en de bijhorende data.

Studiedienst UGA

Ann Cogghe (N)

Tel.: 056/36 32 06

E-mail: ann.cogghe@uga.be

Philippe Stellan (F)

Tel.: 056/36 32 23

E-mail: philippe.stellan@uga.be

b) Onze commerciële dienst en onze vertegenwoordiger houden zich eveneens te uwer beschikking voor alle praktische inlichtingen (prijzetting, bestellingen, leveringstijden...). Indien u het wenst, kan onze vertegenwoordiger u ook een bezoek brengen.

Commerciële dienst UGA

Catherine Deblon

Tel.: 056/36 32 03

E-mail: catherine.deblon@uga.be

Onze vertegenwoordiger voor Vlaanderen

Michel Buyse

Tel.: 0473/98 24 40

E-mail: michel.buyse@uga.be

2. Levering

UGA kan u alles leveren wat noodzakelijk is voor de organisatie van de verkiezingen, met name:

- kiezerslijsten en gepersonaliseerde oproepingskaarten;
- kieswetboeken die volgens het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet in het stemlokaal aanwezig moeten zijn. Een praktische commentaar met betrekking tot de verkiezingen is eveneens beschikbaar;
- noodzakelijke formulieren voor de politieke partijen en kandidaten, voor de kiezers, voor het gemeentebestuur en de verschillende bureaus (hoofdbureaus, stembureaus, telbureaus).

Om de taak van de voorzitters te vergemakkelijken, worden de formulieren bestemd voor de kiesbureaus in de vorm van dossier aangeboden. Deze dossiers omvatten, in voldoende aantal, alle noodzakelijke formulieren voor de samenstelling en werking van het betrokken bureau;

- omslagen, etiketten en het inpakmateriaal voor de stem- en telbureaus. Zij worden in de vorm van colli aangeboden. Onze colli bestemd voor de telbureaus worden opgemaakt, rekening houdend met het aantal kandidatenlijsten ingediend bij het gemeentelijk hoofdbureau (gemeenteraadsverkiezingen) of het provinciedistrictshoofdbureau (provincieraadsverkiezingen);

- verkiezingsmateriaal voor de verschillende kiesbureaus (stemhokjes, stembussen, aanplakbiljetten en bordjes, verkiezingspotloden, datumstempels, andere stempels...);

Naast de traditionele houten stembussen, leveren wij ook **STEMBUSSEN IN DUURZAAM PVC**. Zij zijn bijzonder handig, eenvoudig te verzegelen, gemakkelijk te vervoeren en vergen weinig plaats bij het stockeren.

Naast onze traditionele houten stemhokjes, leveren wij u ook **UITBREIDBARE STEMHOKJES**, deels in aluminium en deels in PVC. Zij kunnen snel en gemakkelijk worden gemonteerd, zonder gebruik van gereedschap.

- stembiljetten. Er wordt veel aandacht besteed aan het drukken en de levering van de stembiljetten.

De stembiljetten worden:

- * gevouwen overeenkomstig de wettelijke bepalingen;
- * verpakt in pakjes van 50 exemplaren;
- * verpakt per stemlokaal. Elk pak wordt verzegeld en vermeldt het nummer en het adres van het stemlokaal, de naam en het adres van de voorzitter van het stemlokaal evenals het aantal stembiljetten (een reserve van ongeveer 10 % is voorzien);
- * geleverd naar wens in de gemeente of in het postkantoor.

Sedert 2009 beschikken wij daarenboven over een **WEBAPPLICATIE VOOR DE KANTONHOOFDBUREAUS** ter automatisering van de formulieren inzake aanstelling alsook voor het beheer en de opvolging ervan. Deze applicatie was tijdens de vorige verkiezingen een handige tool voor heel wat van onze klanten die op die manier een grote tijdwinst konden realiseren.

Indien u geïnteresseerd bent in onze dienstverlening, kunt u contact opnemen met onze commerciële binnendienst of met onze vertegenwoordiger.